

stěžovatelčině důvodně říci, že, nebýti oné opatrnosti prodavačů, by se jí krádež byla podařila, že se tedy stěžovatelka onou činností k dosažení tohoto cíle značně přiblížila i tehdy, když v obchodě samotném nevyvinula žádné další činnosti, směřující k provedení krádeže, neboť dle rozsudkového závěru neučinila toho jen pro překážku, spočívající v tom, že prodavači byli velmi opatrní.

Čís. 1873.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Hanobení (§ 14 čís. 5 zákona) jest »surovým«, užije-li k němu pachatel hrubých prostředků, působících buď ostrou, prudkou formou nebo přehnaným a překrouceným obsahem; »štvavým«, může-li z něho vzejít nepřátelské smýšlení proti státu. Nevyhledává se, by hanlivá slova skutečně vyvolala rozruch a pohoršení; stačí, jsou-li objektivně způsobila vyvolati tyto účinky a s nimi nepřátelské smýšlení protistátní.

Jest přitěžující okolností ve smyslu §u 28 zákona, byl-li závadný výrok pronesen v obecním zastupitelstvu nebo v obecní komisi.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1925, Zm I 712/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. října 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., naproti tomu vyhověl odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu a trest obžalovanému zvýšil.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost, uplatňující důvody zmátečnosti čís. 9 a), 10, (správně jen čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá, že nalézací soud neprávem podřadil zjištěný skutkový děj pod ustanovení §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, poněvadž prý nelze mluvit o tom, že hanobení se stalo způsobem surovým nebo štvavým a to proto, že první výrok, pronesený obžalovaným ve schůzi obecní finanční komise (že Československá republika je špinavý stát!) nevyvolal mezi přítomnými žádného rozruchu a nezpůsobil žádného pohoršení, což prý je patrné z toho, že si z osob ve schůzi přítomných slov těch povšiml pouze svědek František S., kdežto z ostatních se na výrok nikdo nemohl upamatovati. Druhý výrok, jež obžalovaný pronesl ve schůzi o b e c n í h o z a s t ů p í t e l s t v a («špinavý, zlodějský stát») nestal prý se rovněž způsobem surovým ani štvavým proto, že v místnosti panoval takový hluk, že nebylo slyšeti vlastního slova, takže prý ani ti, kdož seděli s obžalovaným za jedním stolem, nerozuměli, co mluvil. To prý dosvědčují svědci Václav Z. a Jan B., částečně i svědek František S. Je prý vůbec pochybné, zdali obžalovaný druhý závadný výrok pronesl; pravděpodobně si jej svědek S. zkombinoval z různých vět, pronesených různými osobami. Zmateční stížnost není odůvodněna. Hanobení se děje

surově, užije-li k němu pachatel hrubých prostředků, působících buď ostrou, prudkou formou nebo přehnaným a překrouceným obsahem. Štva v a v ě, může-li z něho vzejít nepřátelské smýšlení proti státu. Nevyhledává se tedy k naplnění pojmu štvavosti (a dokonce ne surovosti) — jak mylně za to má zmateční stížnost —, by hanlivá slova skutečně vyvolala rozruch a pohoršení, nýbrž stačí, jsou-li o b j e k t i v n ě z p ů s o b i l á vyvolati tyto účinky a s nimi nepřátelské smýšlení proti státu. Netřeba ovšem podotýkati, že k naplnění skutkové podstaty přečinu podle čís. 5 Šu 14 zákona na ochranu republiky stačí, jsou-li předpoklady pro jeden n e b o druhý způsob hanobení.

V tomto případě jsou dány předpoklady surovosti i štvavosti, uváží-li se, že obžalovaný užil hrubých a nízkých slov o Čs. státě (špinavý, zlodějský stát), hanobil jej, jako by okrádal své občany a dopouštěl, aby se s nimi jednalo špinavě a to beze vší příčiny, když se jednalo ve schůzi obecní finanční komise a obecního zastupitelstva o to, aby obec koupila při rozparcelování velkostatku 6 ha pozemku a přidělila z nich 4 ha obecním příslušníkům a když přítomný člen S. podotkl, že asi nebude možno dáti pozemky těm, kteří je nemohou obdělávati, a že takto ve formě hanobení a zlehčování v podstatě pobuřoval proti státu, jako by znemožňoval nebo ztěžoval přiděl pozemků bezzemkům, takže jeho slova byla nepochybně způsobilá, vyvolati nepřátelské smýšlení proti státu aspoň u osob, které, jak on, si činily nárok na přiděl pozemků z důvodů prováděné pozemkové reformy. Tvrzení zmateční stížnosti, že si slov obžalovaného z přítomných nikdo nepovšiml a jich pro panující hluk ani nemohl slyšeti, nejsou vzata z obsahu rozsudku. Soud naopak zjistil, že oba výroky byly proneseny hlasitě a s důrazem (při zasedání finanční komise i ve schůzi obecního zastupitelství doprovázel obžalovaný svůj výrok úderem na stůl), takže je mohli přítomní slyšeti. Líčí-li zmateční stížnost věc jinak, nevychází při provedení hmotně-právního zmatku ze skutkových zjištění napadeného rozsudku a nelze k jejím vývodům přihlížeti (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Brojením proti hodnověrnosti svědka S-y, na jehož seznání podporovaném svědectvím Václava Z-a první soud svá zjištění založil, neprovádí stěžovatel žádného ze zmatků Šu 281 tr. ř.; k výpovědi svědků Z-a a B-ho nalézací soud přihlížel, takže případná výtka neúplnosti i v tom směru ve zmateční stížnosti snad uplatňovaná jest neodůvodněna. Poněvadž pak zjištěný skutkový děj odůvodňuje i další právní závěr soudu, že výrok obžalovaného mohl snížit vážnost republiky v očích přítomných, před nimiž ji hanobil, a rozsudek předpokládá, že si obžalovaný byl vědom, že jeho výrok byl způsobilý, vyvolati nepřátelské smýšlení proti státu, odpovídá odsuzující výrok zjištěnému stavu věci a správnému výkladu zákona. Bylo proto zmateční stížnost dílem jako po zákonu neprovedenou, dílem jako bezdůvodnou zavrhnouti.

Odvolání státního zastupitelství nelze upřítí oprávnění. Nehledě k tomu, že polehčující okolnost rozčilení a prudkého hnutí myslí (§ 264 písm. e) tr. zák.), na niž nalézací soud uznal, nemá ve výsledcích hlavního přelíčení dosti spolehlivé opory, nevzal nalézací soud vůbec zřetele k tomu, že obžalovaný pronesl závadný výrok opětovně (§ 263 písm. b) tr. zák.), a to jak ve schůzi finanční komise, tak i při zasedání obecního zastupitelstva, tedy v obou případech ve schůzi veřejnoprávního sboru.

Podle §u 28 zákona na ochranu republiky má býti pokládáno za přitěžující, když čin byl spáchán na místech nebo za okolností, vyžadujících zvláštní vážnosti, a při tom zákon sám poukazuje výslovně na veřejnoprávní sbory. Nalézací soud proto neprávem uznal, že tu není přitěžující okolnosti a vyměřil následkem toho obžalovanému trest příliš nízký. Bylo proto odvolání vyhověti a obžalovanému trest zvýšiti.

Čís. 1874.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pokud výzva, aby narukovavši v případě mobilisace použili zbraní k násilnému převratu, spadá pod ustanovení §u 15 čís. 3 zákona.

Výraz »podněcoval« v §u 15 čís. 3 zákona již pojmově označuje jednání vedené úmyslem, aby na mysl posluchačů bylo působeno ve směru zákonem naznačeném; úmysl ten netřeba tu (na rozdíl do §§ů 14 čís. 5 a 18 čís. 1 zákona) zvláště zjišťovati a odůvodňovati.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1925, Zm II 238/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 12. března 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 15 čís. 3, přečinem podle §u 14 čís. 5 a přestupkem podle §u 18 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., pokud čelila proti odsouzení pro zločin §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky. Pokud čelila proti odsuzujícímu výroku pro přečin podle §u 14 čís. 5 a přestupek podle §u 18 čís. 1 zákona, jí vyhověl potud, že rozsudek v těchto bodech zrušil jako zmatečný a věc v rozsahu zrušení vrátil do první stolice k opětovnému projednání a rozsouzení.

D ů v o d y:

Bez důvodna jest zmateční stížnost, pokud čelí proti odsouzení podle bodu 3 rozsudku. Stížnost uplatňuje ve příčině výroku ze 14. srpna 1923 zmatky §u 281 čís. 5, 9 a) i 10 tr. ř., protože výrok o vině vůbec nezjišťuje v tom směru subjektivní stránky zločinu podle §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky (čís. 9 a) a neuvádí ve směru tom důvodů (čís. 5), protože dále výrok »ať nám dají zbraně . . . atd.« neobsahuje skutkové podstaty zločinu podle §u 15 čís. 3 zákona, ježto v něm pro užití všeobecného a neurčitého výrazu »jim« lze stejně dobře spatřovati i pouhé vyzvání k deliktu veřejného násilí proti úředním orgánům, v kterémžto případě by šlo o pouhý delikt podle §u 15 čís. 2 zák. Než rozsudek zjišťuje a odůvodňuje subjektivní stránku deliktu podle §u 15 čís. 3 zákona výslovně tím, že na odůvodněnou výroku, jímž vyslovena vina obžalovaného, uvádí, že obžalovaný, maje jako důvěrník nezaměstanného dělnictva na ně značný vliv, podněcoval svými slovy přítomné k zločinu úkladu o republiku, naznačuje jim, že nezaměstnaní, jakmile by se jim hromadně zbraně dostaly do rukou, měli by se násilně pokusiti o změnu platného právního i hospodářského řádu,